

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (második tanács)

2014. október 1-je*

„Előzetes döntéshozatal iránti kérelem — A szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség — Polgári ügyekben folytatott igazságügyi együttműködés — A 2201/2003/EK rendelet — 8., 12. és 15. cikk — Joghatóság a szülői felelősségre vonatkozó ügyekben — Olyan gyermek felügyeletére vonatkozó eljárás, akinek szokásos tartózkodási helye az anyja tartózkodási helye szerinti tagállamban van — Az e gyermek apjának tartózkodási helye szerinti tagállam bírósága javára történő megállapodás a joghatóságról — Hatály”

A C-436/13. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Court of Appeal (England & Wales) (Civil division) (Egyesült Királyság) a Bírósághoz 2013. augusztus 2-án érkezett, ugyanazon a napon hozott határozatával terjesztett elő az előtte

E.

és

B.

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (második tanács),

tagjai: R. Silva de Lapuerta tanácselnök, K. Lenaerts, a Bíróság elnökhelyettese, a második tanács tagjaként eljáró bíró, J. L. da Cruz Vilaça, J.-C. Bonichot és A. Arabadjiev (előadó) bírák,

főtanácsnok: N. Wahl,

hivatalvezető: L. Hewlett főtanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2014. május 15-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- E. képviseletében C. Marín Pedreño solicitor, D. Williams QC, és M. Gration barrister,
- B. képviseletében N. Hansen solicitor, H. Setright QC, E. Devereaux és R. Genova Alquacil advocates,
- az Egyesült Királyság Kormánya képviseletében V. Kaye, meghatalmazotti minőségben és M. Gray barrister,

* Az eljárás nyelve: angol.

- a német kormány képviselőjében T. Henze és J. Kemper, meghatalmazotti minőségben,
- a spanyol kormány képviselőjében J. García-Valdecasas Dorrego, meghatalmazotti minőségben,
- az Európai Bizottság képviselőjében M. Wilderspin és A.-M. Rouchaud-Joët, meghatalmazotti minőségben,

tekintettel a főtanácsnok meghallgatását követően hozott határozatra, miszerint az ügy elbírálására a főtanácsnok indítványa nélkül kerül sor,

meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a házassági ügyekben és a szülői felelősségre vonatkozó eljárásokban a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, illetve az 1347/2000/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2003. november 27-i 2201/2003/EK tanácsi rendelet (HL L 338., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 6. kötet, 243. o.) 8., 12. és 15. cikkének értelmezésére vonatkozik.
- 2 Ezt a kérelmet az E. (a továbbiakban: apa) és B. (a továbbiakban: anya) közötti jogvitában terjesztették elő, amelynek tárgya az Egyesült Királyság bíróságainak joghatósága különösen a felek gyermeke, S. szokásos tartózkodási helyének, valamint az apa láthatási jogainak meghatározását illetően.

Jogi háttér

Az uniós jog

- 3 A 2201/2003 rendelet (12) preambulumbekzdése kimondja:

„Ezen rendeletben megállapított szülői felelősségre vonatkozó ügyekben a joghatóság jogalapját a gyermek alapvető érdekeinek figyelembevételével [helyesen : A szülői felelősségre vonatkozó ügyekben a joghatóság vonatkozásában e rendeletben megállapított szabályokat a gyermek mindenek felett álló érdekének figyelembevételével] alakítják ki, különösen a fizikai közelség alapján. Ez azt jelenti, hogy a joghatóságot mindenekelőtt a gyermek szokásos tartózkodási helye szerinti tagállam szerint kell megállapítani, kivéve azokat a bizonyos eseteket, amikor megváltozik a gyermek tartózkodási helye [helyesen: kivéve a gyermek tartózkodási helye megváltozásának bizonyos eseteit], vagy ha a szülői felelősséget gyakorlók között megállapodás jön létre”.

- 4 A 2201/2003 rendelet „Joghatóság” címet viselő II. fejezete „Szülői felelősség” című 2. szakaszában található 8. cikke, amely az „Általános joghatóság” címet viseli, így rendelkezik:

„(1) Egy tagállam bíróságai joghatósággal rendelkeznek olyan gyermek feletti szülői felelősségre vonatkozó ügyekben, aki a bíróság megkeresésekor [helyesen: a bírósághoz forduláskor] az adott tagállamban szokásos tartózkodási hellyel rendelkezik.

(2) Az (1) bekezdést a 9., 10. és 12. cikkre is figyelemmel kell alkalmazni”

- 5 A 2201/2003 rendelet „A gyermek korábbi szokásos tartózkodási helye szerinti joghatóság fennmaradása” című 9. cikke kimondja:

„(1) Amennyiben egy gyermek jogszerűen az egyik tagállamból egy másikba költözik, és ott új szokásos tartózkodási helyet szerez, a gyermek korábbi szokásos tartózkodási helye szerinti tagállam bíróságai a 8. cikk kivételével fenntartják joghatóságukat a költözést követő három hónapos időtartamig abból a célból, hogy módosítsák a gyermek elköltözése előtt az említett tagállamban kibocsátott, láthatási jogokról meghozott határozatot, amennyiben a láthatási jogokról szóló határozat szerinti láthatási jogok jogosultjának szokásos tartózkodási helye továbbra is a gyermek korábbi szokásos tartózkodási helye szerinti tagállamban található.

(2) Az (1) bekezdés nem alkalmazható akkor, ha a láthatási jogok (1) bekezdésben említett jogosultja elfogadta a gyermek új szokásos tartózkodási helye szerinti tagállam bíróságainak joghatóságát azáltal, hogy részt vesz az említett bíróságok előtt folyó eljárásokban azok joghatóságának vitatása nélkül”.

- 6 A 2201/2003 rendelet „Megállapodás a joghatóságról” című 12. cikke (3) bekezdésében így rendelkezik:

„Valamely tagállam bíróságai joghatósággal rendelkeznek a szülői felelősséggel kapcsolatban [...], amennyiben

a) a gyermeket szoros kötelék fűzi az említett tagállamhoz, különösen ha a szülői felelősség jogosultjainak egyike szokásos tartózkodási hellyel rendelkezik az adott tagállamban, vagy a gyermek az adott tagállam állampolgára;

és

b) az eljárás valamennyi részes fele kifejezetten vagy egyéb egyértelmű módon elfogadta a bíróságok joghatóságát a bíróság megkeresésének [helyesen: a bírósághoz fordulás] időpontjában, és az a gyermek érdekeit legjobban szolgálja”.

- 7 A rendeletnek az „Áttétel az ügy tárgyalására alkalmasabb bírósághoz” című 15. cikke az alábbiakat mondja ki:

„(1) Kivételes esetben, és ha ez a gyermek alapvető érdekének [helyesen: mindenképp felett álló érdekének] megfelel, valamely tagállamnak az érdemi ügyet [helyesen: az ügy érdemét] illetően joghatósággal rendelkező bíróságai, amennyiben úgy ítélik meg, hogy egy másik tagállam, amelyhez a gyermeket szoros kötelék fűzi [helyesen: egy másik tagállam bírósága, amely tagállamhoz a gyermeket különös kötelék fűzi], alkalmasabb az ügy vagy annak egy meghatározott része tárgyalására:

a) felfüggeszthetik az adott ügyet vagy annak egy részét, és felkérhetik a feleket arra, hogy terjesszenek kérelmet az említett másik tagállam bírósága elé a (4) bekezdéssel összhangban [helyesen: felfüggeszthetik a döntéshozatalt az adott ügy vagy annak egy része tekintetében és felhívhatják a feleket arra, hogy terjesszenek kérelmet az említett másik tagállam bírósága elé a (4) bekezdéssel összhangban]; vagy

b) felkérhetik egy másik tagállam bíróságát arra, hogy vállalja a joghatóságot az (5) bekezdéssel összhangban.

(2) Az (1) bekezdést kell alkalmazni:

a) az egyik fél kérelmére; vagy

b) a bíróság hivatalból indítványára; vagy

- c) egy másik olyan tagállam bíróságától származó kérelem esetén, amelyhez a gyermeket szoros kötelék fűzi [helyesen: amely tagállamhoz a gyermeket különös kötelék fűzi], a (3) bekezdéssel összhangban.

A bíróság hivatalból [helyesen: a Bíróság által hivatalból], illetve egy másik tagállam bíróságának kérelme alapján végrehajtott áttételt legalább az egyik félnek el kell fogadnia.

(3) A gyermek akkor tekintendő úgy, mint akit szoros [helyesen: különös] kötelék fűz valamely tagállamhoz az (1) bekezdésben említettek szerint, amennyiben az adott tagállam:

- a) vált a gyermek szokásos tartózkodási helyévé azt követően, hogy az (1) bekezdésben említett bíróságot megkeresték [helyesen: bírósághoz fordultak]; vagy
- b) a gyermek korábbi szokásos tartózkodási helye; vagy
- c) a gyermek állampolgársága szerinti hely; vagy
- d) a szülői felelősség jogosultjának szokásos tartózkodási helye; vagy
- e) az a hely, ahol a gyermek vagyona található, és az ügy a gyermek védelmét szolgáló intézkedésekre vonatkozik e vagyon kezelésével, megóvásával vagy rendelkezésre bocsátásával kapcsolatban.

(4) A tagállamnak az érdemi ügyet [helyesen: az ügy érdemét] tekintve joghatósággal rendelkező bírósága határidőt állapít meg, amelyen belül a másik tagállam bíróságait meg kell keresni az (1) bekezdéssel összhangban.

Amennyiben a bíróságokat nem keresik meg az adott határidőn belül, a megkeresett bíróság [helyesen: az eljáró bíróság] folytatja a joghatóság gyakorlását a 8–14. cikkel összhangban.

(5) Az említett másik tagállam bíróságai – amennyiben az ügy sajátos körülményei folytán az a gyermek alapvető érdekeit [helyesen: mindenek felett álló érdekét] szolgálja – a megkeresésüket követő hat héten belül fogadhatják el a joghatóságot az (1) bekezdés a) pontjával, illetve az (1) bekezdés b) pontjával összhangban [helyesen: az (1) bekezdés a) pontja, illetve az (1) bekezdés b) pontja alapján történő megkeresésüket követő hat héten belül fogadhatják el a joghatóságot]. Ebben az esetben az elsőként megkeresett bíróság [helyesen: az eredetileg eljáró bíróság] megállapítja joghatóságának hiányát. Egyébként az elsőként megkeresett bíróság [helyesen: Egyébként az eredetileg eljáró bíróság] folytatja a joghatóság gyakorlását a 8–14. cikkel összhangban.

(6) A bíróságok együttműködnek e cikk alkalmazásában, akár közvetlenül, akár az 53. cikk szerint kijelölt központi hatóságokon keresztül”.

- 8 A 2201/2003 rendelet „Joghatóság” címet viselő II. fejezete „Közös rendelkezések” című 3. szakaszában található, „A bíróság megkeresése [helyesen: A bírósághoz fordulás]” című 16. cikke így rendelkezik:

„(1) Egy bíróság megkeresettnek tekintendő: [helyesen: A bírósághoz fordulás időpontjának az alábbiak tekintendők:]

- a) az eljárást megindító irat, illetve azzal egyenértékű irat bírósághoz történő benyújtásának időpontjában [helyesen: időpontja], amennyiben a kérelmező [helyesen: felperes] ezt követően nem mulasztja el az alperes részére történő kézbesítés érdekében számára előírt intézkedések megtételét;

vagy

b) amennyiben az iratot a bírósághoz való benyújtás előtt kell kézbesíteni, abban az időpontban, amikor azt a kézbesítésért felelős hatóság megkapja, feltéve hogy a kérelmező [helyesen: felperes] a későbbiekben nem mulasztja el az iratnak a bírósághoz történő benyújtása érdekében számára előírt intézkedések megtételét”.

- 9 A 2201/2003 rendelet „Elismerés és végrehajtás” címet viselő III. fejezete „Elismerés” című 1. szakaszában található, „Egy határozat elismerése” című 21. cikkének (1) bekezdése az alábbiakat mondja ki:

„Valamely tagállamban hozott határozatot a többi tagállamban külön eljárás nélkül elismerik”.

- 10 Az említett rendelet ugyanezen 1. szakaszának 26. cikke, amelynek címe „Az érdemi felülvizsgálat kizártsága”, az alábbiakat írja elő:

„A határozat érdemben semmilyen körülmények között sem vizsgálható felül”.

- 11 A 2201/2003 rendelet e III. fejezetének „A láthatási jogokra vonatkozó egyes határozatok és a gyermek visszavitelét elrendelő egyes határozatok végrehajthatósága” című 4. szakaszában foglalt 41. cikkének (1) bekezdése az alábbiakat mondja ki:

„A valamely tagállamban meghozott végrehajtható határozat alapján biztosított, a 40. cikk (1) bekezdésének a) pontjában említett láthatási jogokat egy másik tagállamban a végrehajthatóvá nyilvánításának szükségessége és az elismerése megtagadásának lehetősége nélkül ismerik el és hajtják végre, amennyiben a határozatot az eredeti eljárás helye szerinti tagállamban a (2) bekezdéssel összhangban igazolták.

Abban az esetben is, ha a nemzeti jog nem írja elő a láthatási jogot biztosító határozat végrehajthatóságát, az eredetileg eljáró bíróság a határozatot a jogorvoslat ellenére végrehajthatónak nyilváníthatja”.

- 12 A 2201/2003 rendelet említett III. fejezete „Egyéb rendelkezések” címet viselő 6. szakaszában található 47. cikkének (2) bekezdése a „végrehajtási eljárással” kapcsolatban így rendelkezik:

„Azokat a határozatokat, amelyeket egy másik tagállam bírósága hozott meg, és a 2. szakasszal összhangban végrehajthatóvá nyilvánítottak, vagy a 41. cikk (1) bekezdésével, illetve a 42. cikk (1) bekezdésével összhangban igazoltak, a végrehajtás helye szerinti tagállamban ugyanazokkal a feltételekkel kell végrehajtani, mintha abban a tagállamban hozták volna meg azokat.

A 41. cikk (1) bekezdésének vagy a 42. cikk (1) bekezdésének megfelelően igazolt határozat nem hajtható végre különösen akkor, ha az összeegyeztethetetlen egy későbbi végrehajtható határozattal”.

Az Egyesült Királyság joga

- 13 A kérdést előterjesztő bíróság szerint a gyermekvédelemről szóló 1989. évi törvény (Children Act 1989) 8. cikke lehetővé teszi az angliai és walesi bíróságok számára tartózkodási hely megállapítására vonatkozó végzés („residence order”) és láthatási jogra vonatkozó végzés („contact order”) meghozatalát, bizonyos cselekmények végzésének megtiltását („prohibited steps order”), valamint különös kérdések megoldását („specific issue order”), beleértve adott esetben a gyermek joghatóság alá történő visszavitelét elrendelő, az oktatási intézmény kiválasztására vagy arra vonatkozó végzéseket is, hogy a gyermeket egészségügyi ellátásban kell-e részesíteni, vagy sem.

- 14 Az 1986. évi családjogi törvény (Family Law Act 1986) 2. cikke (1) bekezdésének a) pontja értelmében:
„Anglia és Wales valamely bírósága kizárólag akkor hozhat valamely gyermekkel kapcsolatban az 1. cikke (1) bekezdésének a) pontja szerinti végzést, ha:
- a) a [2201/2003 rendelet] alapján joghatósággal rendelkezik [...]”.
- 15 A kérdést előterjesztő bíróság álláspontja szerint e rendelkezés értelmében az 1. cikk (1) bekezdésének a) pontja szerinti határozat a gyermekvédelemről szóló 1989. évi törvény 8. cikke szerint Anglia és Wales valamely bírósága által hozott végzés.

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

- 16 Az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, hogy a spanyol állampolgárságú apa és az anya, aki az Egyesült Királyság állampolgára, gyermekük, S. 2005. május 27-i születésének idején évek óta Spanyolországban élt, és ott nevelte S.-t 2010. február 6-ig.
- 17 Ekkor, miután a szülők 2009 novemberében különváltak, az anya a gyermek S.-sel az Egyesült Királyságba költözött. E költözést követően a szülők sikertelenül próbáltak megállapodni a gyermek S. feletti felügyeleti jogaik megosztásáról, ami több bírósági eljáráshoz vezetett Spanyolországban és az Egyesült Királyságban.
- 18 2010. július 21-én a szülők megállapodást kötöttek (a továbbiakban: 2010. július 21-i megállapodás) a felügyeleti joggal, amelynek az anya a jogosultja, valamint az apát megillető láthatási joggal kapcsolatban. E megállapodást a szülők a Juzgado de Primera Instancia de Torrox (torroxi elsőfokú bíróság, Spanyolország) bírósági tisztviselőjének jelenlétében írták alá. A 2010. július 21-i megállapodást jóváhagyás végett benyújtották e bírósághoz, amely 2010. október 20-án az e megállapodásban foglalt kikötéseket helybenhagyó határozatot hozott (a továbbiakban: 2010. október 20-i határozat).
- 19 2010. december 17-én az anya kérelmet nyújtott be a gyermekvédelemről szóló 1989. évi törvény 8. cikke alapján a Principal Registry of the High Court of Justice (England and Wales) (Family Division) (Egyesült Királyság) előtt. Az anya tartózkodási hely megállapítására vonatkozó végzés („residence order”) meghozatalát, a 2010. július 21-i megállapodás és a 2010. október 20-i határozat láthatási jogra vonatkozó kikötéseinek módosítását („contact order”), valamint különös kérdésekre vonatkozó végzés („specific issue order”) meghozatalát kérte. Az anya kérte különösen az apának e megállapodás által biztosított láthatási jogoknak a csökkentését.
- 20 2011. január 31-én az apa ugyanezen bíróságnál kérelmet nyújtott be a 2201/2003 rendelet 41. és 47. cikke alapján a 2010. október 20-i határozat végrehajtása iránt.
- 21 A High Court előtt 2011. december 16-án tartott tárgyaláson az anya kijelentette, hogy a 2010. július 21-i megállapodásra és a 2010. október 20-i határozatra tekintettel, e rendelet 12. cikkének (3) bekezdése értelmében elfogadta a Juzgado de Primera Instancia de Torrox joghatóságát. Ennélfogva kijelentette, hogy nem emel kifogást a 2010. október 20-i határozat végrehajtásával szemben, amely határozat megfelelően végrehajtásra került a 2010. július 21-i megállapodásban foglalt kikötések szerint. Különösen az apa láthatási jogaira vonatkozó részletes szabályok kerültek meghatározásra 2013. január 6-ig.
- 22 2011. december 20-án az anya a 2201/2003 rendelet 15. cikke alapján kérelemmel fordult a Juzgado de Primera Instancia de Torroxhoz a megállapodásban kikötött joghatóságnak az angliai és walesi bíróságokhoz való áttétele iránt. A Juzgado de Primera Instancia de Torrox 2012. február 29-én az anya kérelme tárgyában végzést hozott (a továbbiakban: 2012. február 29-én hozott végzés), amely

akként rendelkezett, hogy „az ezen eljárásban hozott [2010. október 20-i határozat] jogerőre emelkedett, az eljárás befejeződött, és a felek között a jelen bíróság előtt nincs folyamatban más családjogi eljárás, ezért a joghatóság hiánya a kérelemben foglaltak szerint nem állapítható meg”.

- 23 2012. június 30-án az anya ismét a High Courthoz fordult annak megállapítását kérve, hogy immár az angliai és walesi bíróságok rendelkeznek joghatósággal a gyermek S. feletti szülői felelősségre vonatkozó ügyekben, mivel a gyermek 2201/2003 rendelet 8. cikke értelmében vett szokásos tartózkodási helye az Egyesült Királyságban van. A High Court 2013. március 25-i határozatával megállapította saját joghatóságát.
- 24 2013. május 21-én a kérdést előterjesztő bíróság engedélyezte az apa számára, hogy fellebbezést nyújtson be a High Court ezen, 2013. március 25-i határozatával szemben.
- 25 Az ekként benyújtott fellebbezés kimenetelére várva a High Court úgy véli, nem áll módjában a láthatási jogokra vonatkozó új részletes szabályok elrendelése, amelyek a szülők között vita tárgyát képezik. A High Court, mivel kételyeket táplál a tekintetben, hogy az ügyben érdemben, vagy kizárólag a 2010. július 21-i megállapodás és a 2010. október 20-i határozat végrehajtása tekintetében rendelkezik joghatósággal, nem hozott határozatot a 2013. január 6-át követő időszakra vonatkozóan.
- 26 E fellebbezés keretében az apa lényegében azt állítja, hogy a High Court 2013. március 25-i határozatával tévesen alkalmazta a jogot, amikor megállapította, hogy az angliai és walesi bíróságok rendelkeznek joghatósággal az ügy érdemében való döntéshozatalra. Az apa álláspontja szerint a 2201/2003 rendelet 12. cikke (3) bekezdésének értelmében megállapodásban kikötött joghatóság az érintett eljárás befejezését követően is fennmarad, és ez képezi a joghatóság alapját bármely olyan eljárás indítása esetén, amely szükségesnek bizonyulhat a gyermek S. feletti szülői felelősségre vonatkozó kérdések eldöntéséhez. Az apa kifejti továbbá, hogy az ilyen joghatóság, amellyel egy bíróság továbbra is rendelkezik, a 2201/2003 rendelet 15. cikke alapján akkor is áttehető, ha nincs folyamatban eljárás.
- 27 Az anya azt állítja, hogy a 2201/2003 rendelet 12. cikkének (3) bekezdése alapján valamely tagállami bíróságának joghatóságáról való megállapodás az adott eljárásban a jogerős határozat meghozataláig marad hatályban, és e határozat meghozatalát követően e hatály megszűnik. Az anya úgy véli továbbá, hogy a 2201/2003 rendelet 15. cikkét kizárólag a valamely tagállami bíróság előtt folyamatban lévő adott eljárás tekintetében, nem pedig általánosan e bíróság joghatósága tekintetében alakították ki, vagyis amennyiben nincs folyamatban eljárás, nincs helye áttételnek e rendelkezés alapján.
- 28 A kérdést előterjesztő bíróság kifejti, hogy a Juzgado de Primera Instancia de Torrox 2013. július 4-én hozott végzésével 16 000 euró összegű pénzbírságot szabott ki az anyával szemben a 2010. július 21-i megállapodás nemteljesítése miatt, és felvetette annak lehetőségét, hogy S.-t az apa felügyelete alá helyezik.
- 29 Ilyen körülmények között a Court of Appeal (England & Wales) (Egyesült Királyság) (Civil division) úgy határozott, hogy felfüggeszti az eljárást, és az alábbi kérdéseket terjeszti a Bíróság elé előzetes döntéshozatalra:
- „1) Amennyiben szülői felelősségre vonatkozó ügyekben valamely tagállami bíróság joghatóságáról a [2201/2003 rendelet] 12. cikkének (3) bekezdése alapján megállapodnak, a joghatóságról való megállapodás az adott eljárásban a jogerős ítélet meghozataláig marad hatályban, vagy a jogerős ítélet meghozatalát követően is hatályban marad?
- 2) A [2201/2003 rendelet] 15. cikke alapján valamely tagállami bíróság dönthet-e a joghatóság áttételéről, amennyiben nincs folyamatban a gyermekre vonatkozó eljárás?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Az első kérdésről

- 30 Első kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keres választ, hogy szülői felelősségre vonatkozó ügyekben a 2201/2003 rendelet 12. cikkének (3) bekezdése alapján, megállapodásban valamely tagállam olyan bírósága javára kikötött joghatóság, amelyhez a szülői felelősség jogosultjai közös megállapodás alapján fordultak, megszűnik az adott eljárásban a jogerős határozat meghozatalával, vagy e joghatóság e határozat meghozatalát követően is fennmarad.

Az első kérdés relevanciájáról és elfogadhatóságáról

- 31 Előljáróban el kell vetni az Európai Bizottság, illetve a spanyol kormány által az első kérdés relevanciájának és elfogadhatóságának vitatásául előadott érveket. A Bizottság írásbeli észrevételeiben arra hivatkozik, hogy a 2012. február 29-én hozott végzésből kitűnik, hogy a Juzgado de Primera Instancia de Torrox a 2201/2003 rendelet 12. cikke (3) bekezdésének alapján megállapította saját joghatóságának hiányát, és e határozatot a kérdést előterjesztő bíróságnak, ugyanezen rendelet 21. cikke értelmében, el kell ismernie.
- 32 A spanyol kormány úgy véli, hogy az alapügy tárgya a 2010. október 20-i határozat elismerésére és végrehajtására, továbbá e határozat érdemi felülvizsgálatának kizártságára vonatkozó kérdés a 2201/2003 rendelet 21., 26., 41. és 47. cikke értelmében, mivel az anya kérelme a 2010. július 21-i megállapodás módosítására irányul, és e kérelmet az említett határozat elfogadását követő két hónapon belül nyújtották be.
- 33 Mindazonáltal egyrészt, amint arra a tárgyaláson hivatkozott a spanyol kormány és a szülők, és amit elismert lényegében a Bizottság, semmi nem enged arra következtetni, hogy a 2012. február 29-én hozott végzés tartalmazna bármely olyan, a spanyol bíróságnak az ügy érdemében való döntéshozatalt illető joghatóságára vonatkozó határozatot, amelyet a kérdést előterjesztő bíróságnak a 2201/2003 rendelet 21. cikke értelmében el kellene ismernie.
- 34 Másrészt, amint azt a tárgyaláson az anya és a Bizottság kijelentette, meg kell állapítani, hogy az alapügy és az első kérdés tárgya – a spanyol kormány állításával ellentétben – nem a 2010. október 20-i határozat elismerésére és végrehajtására, továbbá e határozat érdemi felülvizsgálatának kizártságára vonatkozó kérdés a 2201/2003 rendelet 21., 26., 41. és 47. cikke értelmében, hanem az, hogy a kérdést előterjesztő bíróság szülői felelősségre vonatkozó ügyekben rendelkezik-e az e rendelet 8. cikkének (1) bekezdéséből eredő joghatósággal, vagy sem.
- 35 Pontosítani szükséges különösen, hogy minden olyan, az anya kérelmének megalapozottságára vagy annak esetlegesen visszaélészerű jellegére vonatkozó kérdést, amelyet az angliai és walesi bíróságok előtt a 2010. október 20-i határozat meghozatalát követő két hónapon belül terjesztettek elő, és amely a 2010. július 21-i megállapodásban foglalt kikötéseik módosítására, ekként pedig az említett határozat felváltására irányul, szülői felelősségre vonatkozó ügyekben a 2201/2003 rendelet 8–15. cikkének értelmében joghatósággal rendelkező bíróságnak kell értékelnie.
- 36 Egyébiránt, mivel a jelen ügyben vitathatatlan, hogy a jelen ítélet kihirdetésének időpontjáig semmilyen további, a szülői felelősségre vonatkozó, a gyermek S.-t érintő bírósági határozatot nem hoztak, vagyis a 2010. október 20-i határozatot nem módosították, és nem is váltották fel, meg kell állapítani, hogy e határozat ugyanezen időpontban továbbra is teljes egészében végrehajtható.

Az ügy érdeméről

- 37 A 2201/2003 rendelet 12. cikke (3) bekezdésének értelmezésével kapcsolatban emlékeztetni kell arra, hogy valamely uniós jogi rendelkezés értelmezéséhez figyelembe kell venni annak szövegét és célját, valamint e rendelkezés szöveggörnyezetét, és annak a szabályozásnak a célkitűzéseit is, amelyek az részét képezi (Van Buggenhout és Van de Mierop ítélet, C-251/12, EU:C:2013:566, 26. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 38 E vonatkozásban hangsúlyozni kell, hogy valamely bíróság joghatóságát a 2201/2003 rendelet 8. cikkének (1) bekezdése értelmében „a bírósághoz fordulás időpontjában” kell meghatározni, ugyanezen rendelet 12. cikkének (3) bekezdése értelmében pedig „a bírósághoz fordulás időpontjában”. E tekintetben az említett rendelet 16. cikke pontosítja, hogy a bírósághoz fordulás időpontja főszabály szerint „az eljárást megindító irat[...] bírósághoz történő benyújtásának időpontja”.
- 39 Egyébiránt, a joghatóságról való megállapodás tekintetében a 2201/2003 rendelet 12. cikke (3) bekezdésének b) pontja azt követeli meg többek között, hogy az eljárás valamennyi részes fele kifejezetten vagy egyéb egyértelmű módon elfogadja a bíróságok joghatóságát a bírósághoz fordulás időpontjában, és az a gyermek érdekeit legjobban szolgálja.
- 40 E rendelet 8. cikkének (1) bekezdéséből és 12. cikkének (3) bekezdéséből az következik tehát, hogy szülői felelősségre vonatkozó ügyekben a joghatóságot minden egyes esetben meg kell vizsgálni és meg kell határozni a bírósághoz fordulás időpontjában, ami azt jelenti, hogy e joghatóság nem marad fenn egy folyamatban lévő eljárás befejezését követően.
- 41 Ami azt a szöveggörnyezetet illeti, amelybe a 2201/2003 rendelet 8. cikkének (1) bekezdése és 12. cikkének (3) bekezdése illeszkedik, e rendelet (12) preambulumbekzdése kiköti, hogy a joghatóságot mindenekelőtt a gyermek szokásos tartózkodási helye szerinti tagállam szerint kell megállapítani. E preambulumbekzdéssel összhangban e rendelet 8. cikkének (1) bekezdése előírja, hogy szülői felelősségre vonatkozó ügyekben az általános joghatóságot e tartózkodási hely függvényében kell meghatározni.
- 42 A 2201/2003 rendelet (12) preambulumbekzdése és 8. cikkének (2) bekezdése értelmében ezen általános joghatóságon túl egyéb joghatóságok kizárólag a gyermek tartózkodási helye megváltozásának bizonyos, főként e rendelet 9. cikkében foglalt eseteiben, vagy a szülői felelősség jogosultjai között létrejött, az említett rendelet 12. cikk (3) bekezdésében említett megállapodást követően ismerhetők el.
- 43 Egyébként a 2201/2003 rendelet 9. cikkének (1) bekezdéséből kitűnik, hogy a gyermek szokásos tartózkodási helyének megváltozása esetén a korábbi szokásos tartózkodási hely szerinti tagállam bíróságai joghatóságukat kizárólag a célból tartják fenn – három hónapot semmi esetre nem meghaladó időtartam folyamán –, hogy módosítsák a gyermek elköltözése előtt az e bíróságok által kibocsátott határozatot.
- 44 Ami a 2201/2003 rendelet által elérni kívánt célkitűzéseket illeti, meg kell állapítani, hogy e rendelet (12) preambulumbekzdése kimondja, hogy az ezen rendeletben megállapított szülői felelősségre vonatkozó ügyekben a joghatóság jogalapját a gyermek mindenek felett álló érdekének figyelembevételével alakítják ki, különösen a fizikai közelség alapján, továbbá az említett rendelet 12. cikke (3) bekezdésének b) pontjában foglalt egyik feltétel megköveteli, hogy az e rendelkezéssel összhangban, megállapodásban kikötött bármely joghatóság az említett érdeket szolgálja.
- 45 Következésképpen szülői felelősségre vonatkozó ügyekben a joghatóságot mindenekelőtt a gyermek mindenek felett álló érdekére tekintettel kell megállapítani.

- 46 Márpedig, amint azt az anya, az Egyesült Királyság Kormánya és a Bizottság helytállóan megjegyezte, noha egy fiatal gyermek feletti szülői felelősség jogosultjai által valamely adott eljárás tekintetében elfogadott joghatóságról való megállapodás tekinthető úgy, mint amely e gyermek mindenek felett álló érdekét szolgálja, az nem ismerhető el, hogy az ekként megállapodásban kikötött joghatóság valamennyi esetben, az érintett személy teljes gyermekkorá folyamán és annak mindenek felett álló érdekére tekintettel, fennmaradna a megállapodással érintett eljárás befejezését követően.
- 47 Meg kell állapítani tehát, hogy ha a szülői felelősség jogosultjai valamely bírósághoz fordulnak a 2201/2003 rendelet 12. cikkének (3) bekezdése alapján, a gyermek mindenek felett álló érdeke kizárólag úgy védhető, ha a bíróság minden egyes esetben megvizsgálja, hogy a kívánt joghatóságra vonatkozó megállapodás összhangban van-e ezzel a mindenek felett álló érdekekkel.
- 48 Ezenkívül, mivel az említett 12. cikk (3) bekezdése annak a lehetővé tételére irányul, hogy a szülői felelősség jogosultjai közös megállapodás alapján, és bizonyos egyéb feltételek mellett olyan bírósághoz forduljanak szülői felelősségre vonatkozó kérdésekben, amelyek tekintetében az főszabály szerint nem rendelkezne joghatósággal, nem vélelmezhető, hogy e megállapodás továbbra is, valamennyi esetben fennáll a megindított eljárás befejezését követően, vagy a későbbiekben esetlegesen felmerülő egyéb kérdések tekintetében.
- 49 Következésképpen meg kell állapítani, hogy a joghatóságról való megállapodás a 2201/2003 rendelet 12. cikkének (3) bekezdése alapján kizárólag arra az adott eljárásra vonatkozik, amely céljából ahhoz a bírósághoz fordultak, amelynek joghatósága tekintetében megállapodtak, és ez a joghatóság a joghatóságról való megállapodás alapján indult eljárás végleges befejezésével megszűnik az e rendelet 8. cikke (1) bekezdésének értelmében általános joghatósággal rendelkező bíróság javára.
- 50 A fenti megfontolások fényében az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdésre azt a választ kell adni, hogy szülői felelősségre vonatkozó ügyekben a 2201/2003 rendelet 12. cikkének (3) bekezdése alapján, megállapodásban valamely tagállam olyan bírósága javára kikötött joghatóság, amelyhez a szülői felelősség jogosultjai közös megállapodás alapján fordultak, megszűnik az adott eljárásban a jogerős határozat meghozatalával.

A második kérdésről

- 51 A Bíróság által az első kérdésre adott válaszra tekintettel nem szükséges válaszolni a második kérdésre, amelyet arra az esetre terjesztettek elő, amennyiben a szülői felelősségre vonatkozó ügyekben a 2201/2003 rendelet 12. cikkének (3) bekezdése alapján megállapodás tárgyát képező joghatóság fennmaradna a joghatóságra vonatkozó e megállapodás alapján indult eljárás jogerős befejezését követően.

A költségekről

- 52 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (második tanács) a következőképpen határozott:

Szülői felelősségre vonatkozó ügyekben a házassági ügyekben és a szülői felelősségre vonatkozó eljárásokban a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, illetve az 1347/2000/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2003. november 27-i, 2201/2003/EK

tanácsi rendelet 12. cikkének (3) bekezdése alapján, megállapodásban valamely tagállam olyan bírósága javára kikötött joghatóság, amelyhez a szülői felelősség jogosultjai közös megállapodás alapján fordultak, megszűnik az adott eljárásban a jogerős határozat meghozatalával.

Aláírások